

Simonkylän historiareitti

Tietoa Simonkylästä (Simonsböle) alueena

- Nimi Simonsböle mainitaan ensimmäistä kertaa vuoden 1417 kärjäasiakirjoissa, joiden lautamiehenä on toiminut Paval Simonsson. Hänen epäilleen olleen kylälle nimensä antaneen Simon(in) poika. Simonin itsensä on täytynyt syntyä siis joskus 1300-luvulla ja hän lienee ollut talollinen.
- Simonsböle-nimessä, böle tarkoitti kylää, yhden talon hallitsemaa aidattua aluetta. Juuri 1400-luvun taitteessa talojen nimet vakiintuivat, koska niitä ruvettiin merkitsemään asiakirjoihin. Sitä ennen talon nimi oli muuttunut aina isännän vaihtuessa. Tästä syystä voidaan olettaa, että juuri tämä Simon on antanut nimensä koko alueelle. Simonin talon uskotaan olleen jossain nykyisen Vedabackan alueella. Aikanaan Simonsbölelle tarvittiin sitten suomenkielinen nimi, jolloin se käännettiin Simonkyläksi
- 1600-luvulle ajoittuu ajanjakso, jolloin Simonkylä oli koko suuren Helsingin pitäjän (Helsing socken) keskus. Tällöin täällä asuivat pitäjän mahtimiehet, sekä nimismies että kirkkoherra. Helsingin pitäjän maat ulottuivat meren rannalta Munkkiniemestä aina Ruotsinkylään ja Klaukkalaan saakka. Mutta vasta 1900-luku toi suuret mullistukset mukanaan.

1. Vuokkola, Punalatvantie 4

- Tämän päivän simonkyläläinen voi vielä mielikuvituksessaan nähdä talon, joka oli paikoillaan yli 100 vuotta sitten. Nyt Vuokkolan paikalla on kaksi paritaloa.

- Vuokkola sijaitsi mäen syrjässä Simonkalliontien ja Punalatvantien välissä entisen Sopuhinnan vieressä. Talo oli varsin suuren maatalon näyttävä päärakennus. Se oli rakennettu 1800- luvun lopussa tai 1900-luvun alussa. Elis Wikström osti Vuokkolan tilan ja muutti taloon asumaan 19.12.1921 vaimonsa Edithin ja neljän lapsensa kanssa (Verna, Sven, Tor ja Nils).
- Talon ohittava nykyinen Simonkalliontie päättyi Ristipuroon ja jatkui siitä pelkkänä polkuna Tuusulantielle ja Ruskeasannan hautausmaalle.

- Tavallisimmat viljalajit Simonkylässä olivat vuosisadan alkupuolella ruis, kaura ja ohra. Kun Helsingin pitäjään tuli oma vehnämylly, niin vehnän viljely yleistyi.
- Elis ja Edith asuivat tilalla kuolemaansa saakka. Elis kuoli vuonna 1955 ja Edith 1960. Vuokkola oli sen jälkeen pitkään vuokralla Rutasaloilla. Kyläläiset tunsivatkin paikan Rutasalon talona. Heimo Honkola osti tilan vuonna 1978 ja peruskorjasi sen omaan käyttöönsä ja myi talon taiteilija professori Seppo Savekselle vuonna 1983, joka asui siinä vuoteen 2003.
- Talo rapistui ja se purettiin v. 2015. Tilalle on 2017 rakennettu kaksi paritaloa, joihin asukkaat pääsivät muuttamaan 2018.

2.Sopuvalinta, Simonkalliontie 11

- Simonkallion ostoskeskuksesta pari sataa metriä Ruskeasannan suuntaan sijaitsi pieni erillinen kauppakeskittymä aivan Simonkalliontien varrella. Sopuvalinnassa oli myynnissä sekalaista tavaraa ja myöhemmin siinä oli kirpputori. Kiinteistöä on sen jälkeen laajennettu ja otettu asumiskäyttöön.

3. Valintatalo, Simonkalliontie 9

- Valintatalo valmistui vuonna 1977 ja oli ensimmäisten kauppojen joukossa auki klo 20.00 saakka. Kiinteistö on määritelty rakennusperintökohteeksi. Talossa ollut useita toimijoita, nyt mm. Ravintola El Paso .

Taustalla aidatulla tontilla sijaitsee kiinteistö, jossa toimi Simon Sopusuvalinta. Oikealla olevassa rakennuksessa toimi Valintatalo.

4. Simonkallion koulu (aikaisemmin Simonkylän koulu) Simonkalliontie 1

Koulutoiminnan historiaa

- Kansakoululaitos luotiin Suomeen vuoden 1866 kansakouluasetuksella. Asetus sisälsi joukon koulutaloja koskevia määräyksiä, mutta vasta 1892 ilmestyi ensimmäinen suomalainen mallipiirustuskokoelma nimeltään ”Mallipiirustuksia kansakoulurakennuksia varten maalla”.
- Koulutalo tuli sijoittaa hyvän tien varteen, mieluiten kukkulalle ja tontilla tuli olla tilaamyös pihalle ja koulupuutarhalle. Koulutalo tuli sijoittaa siten, että siitä oli vapaa näköala, mutta toisaalta sen tuli suojata pihaa myös kylmiltä tuuilta. Mallipiirustusten julkaisusta huolimatta ongelmia esiintyi viljalti. Pahimpia puutteita olivat ahtaus, kylmyys ja luokkahuoneiden huono ilma.

Simonkallion koulu

- Koulutyö päästiin aloittamaan uudenuutukaisessa koulussa 8.4.1953. Oppilasluku koulussa oli aloitushetkellä noin 300.
- Yläkoulu aloitti koulutyön yleensä klo 8, alakoulu klo 9. Ruokasalissa sopi samalla kertaa aterioimaan 245 oppilasta.
- Omakotiasutuksen laajeneminen yhdessä 1960-luvulla käynnistyneiden Simonmetsän, Ristipuron, Mösskärin ja Simonkallion rakennushankkeiden kanssa nelinkertaisti oppilasmäärän 1 200 oppilaaseen!
- Tilanahtautta helpottamaan koulun tontille pystytettiin vuonna 1969 parakkirakennus, joka sisälsi tilat kahdeksalle luokkahuoneelle. Tilapäiseksi tarkoitettu järjestely kesti lopulta reilut parikymmentä vuotta, sillä parakki purettiin vasta vuonna 1993.
- Simonkallion koulun uusi lisärakennus otettiin käyttöön vuonna 1996.

- Simonkallion koulun vahvuuksiin on kuulunut pitkään musiikkiluokkatoiminta. Sen alulle paneva voima oli opettaja Erkki Pohjola, joka kouluun tultuaan loi pohjan soitinopetukselle koulussa. Musiikkiluokkatoiminta on edelleen suosittua.

Linkki

5. Simonkallion ostoskeskus, Maitikkakuja 1

- **Simonkallion ostoskeskuksen** rakennukset valmistuivat vuonna 1971 (Maitikkakuja 1) ja 1977 (Simonkalliontie 2). Maitikkakujalla sijaitseva osa on tyypillinen 1970-luvun ostoskeskus, joka on tästä syystä määriteltyrakennushistorialliselta arvoltaan ”paikallisesti merkittäväksi”.

- Rakennuksessa toimi aikaisemmin Korttesmaan kauppa, joka on ollut yksi Tikkurilan alueen merkittävistä toimijoista useammalla eri kauppaliikkeellään. 1980-luvulla ostoskeskuksen kiinteistössä toimi Korttesmaan kioski. Nykyisin rakennuksessa on useita liikkeitä ja ravintoloita: Ravintolat LaLocanda ja Viatoni, kampaamo ja kauneushoitola Maku sekä Golden Pizza.
- Maitikkakujan rakennuksesta hieman erillään (Simonkalliontien ja Maitikkakujan kulmauksessa) toimii ruokakauppa, joka on historiansa aikana

ehtinyt kantaa useaa eri nimeä. Nykyisen K-Marketin lisäksi rakennuksessa on toiminut muun muassa Kukkura, Spar ja Siwa.

- Aikaisemmin Korttesmaan kaupparakennus sijaitsi Valkoisenlähteentiellä nykyistä Teboilia vastapäätä.

6. Vaskiuistin, Simontie 10

- Simonkodin vierestä löydetty luultavammin keskiajalta peräisin oleva vaskiuistin kertoo varhaisesta asutuksesta alueellamme.

- Vaskiuistimen löysi maanviljelijä Eino Tanni, joka asui tontilla enempi vähempi koko ikänsä. Löytöpaikka oli talon kohta, tontin reunalta. Eino oli ilmeisesti kaivanut siinä lapiolla jotain ja törmäsi erikoiselta näyttävään metallinpalaan. Uistin löytyi jo 1950-luvun lopulla, mutta Eino ilmoitti siitä vasta reilusti myöhemmin museolle, koska epäili, että löytö aiheuttaisi museoihmisten kaivauksia tai rajoituksia tontin käyttöön.

7. Simonmetsä, Koivukyläntie 5-19

- Klökarsin tiluksille kaavoitettu ja vuosina 1965-1968 rakennettu Vantaan ensimmäinen aluerakentamiskokonaisuus muodostuu neljästä asuinkiinteistöstä ja niiden yhteensä 18 matalan nelikerroksisen kerrostalon muodostamasta kokonaisuudesta. Arkkitehtuuriltaan hallitun tyylikkääät valkoiset lamellikerrostalot ovat Sulo Savolaisen suunnittelemia. Rakennukset on sijoitettu siten, että niiden sisään muodostuu varsin laajoja ja suojaisia sisäpihoja. Asuinalueosa on huoltoajoa lukuun ottamatta autoton.
- Aluekokonaisuuden oleellisena osana on 1970–1980-luvuilla rakentunut avoin ja valoisa kaupungin omistama Metsäruusunpuiston ja Simonmetsänpuiston muodostama kokonaisuus, joista on hyvät viher- ja virkistysyhteydet muualle kaupunkiin.

- Alue kuuluu Vantaan rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiisiin kohteisiin ja on hieno korkeatasoisen lähiörakentamisen esimerkki myös valtakunnallisesti. Alue on Suomen ensimmäinen suojeltu metsälähiö.

- Synkästä Simonmetsästä on enää jäljellä pieni pala. Ennen aluerakentamista metsää oli Koivukylän asemalta Hiekkaharjun asemalle. Keskellä synkkää metsää, Simonkallion koulun lähellä, oli talo, jota lapset kutsuivat Punahilkkan taloksi.

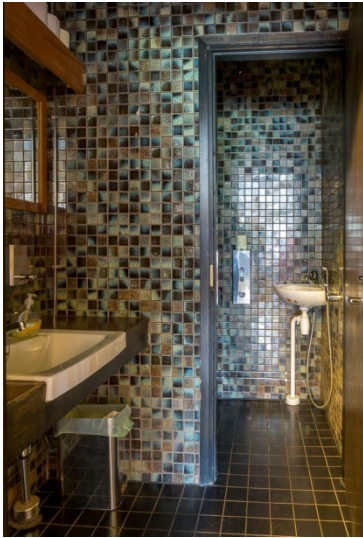
8. Huoltoasema "Ufo", Vanamotie 13

Vanamotien huoltoasema lähes alkuperäisessä asussaan.

- Arkkitehti Suurosen suunnittelema kuuluisa huoltoasema sijaitsee Vanamotiellä. Se on Polykemin valmistama ja edustaa alueemme pienteollisuutta. Asema on luonteva lisä Simonmetsän lähiörakentamisajan tulevaisuusutopismiin.
- Huoltoasema on valtakunnallisestikin arvokas, erittäin harvinainen arkkitehtoninen suojelukohde – kiitos ansiokkaan ylläpidon ja korjauksien!
- Vanamotien erikoisen näköinen huoltoasema kuuluu niin sanottuun Casa Finlandia -tuoteperheeseen, johon kuului erilaisia muovirakenteisia rakennuksia. CF 200 -tyyppinimen omaava rakennus pystytettiin Simonkylän Vanamotielle vuonna 1970. Rakennuksen nimessä oleva luku 200 viittaa rakennuksen neliömäärään.
- Huoltoaseman kupu on tehty 32 symmetrisestä kappaleesta, jotka on kasattu yhteen pulteilla laattaperustalle. Levyjen välissä on polyuretaanieristys. Alkuperäisessä rakennuksessa oli ikkunat kattoon asti. Tässä ratkaisussa

lämpö karkasi ylös ja nopeasti valmistumisen jälkeen huoltamoon asennettiin välikatto. Huoltamon historia on monivaiheinen ja mielenkiintoinen.

Huoltamon WC-tilat on säilytetty alkuperäisessä kunnossa.

9. Polykem, Leinikkitie 20

- Oy Polykem Ab perustettiin vuonna 1954. Yhtiö muutti Simonkylään vuonna 1957 Kippiteollisuus Oy:n entisiin tiloihin, Leinikkitie 20, ja rakensi tontille tiilestä muuratun itä-länsisuuntaisen osittain kaksikerroksisen teollisuusrakennuksen.

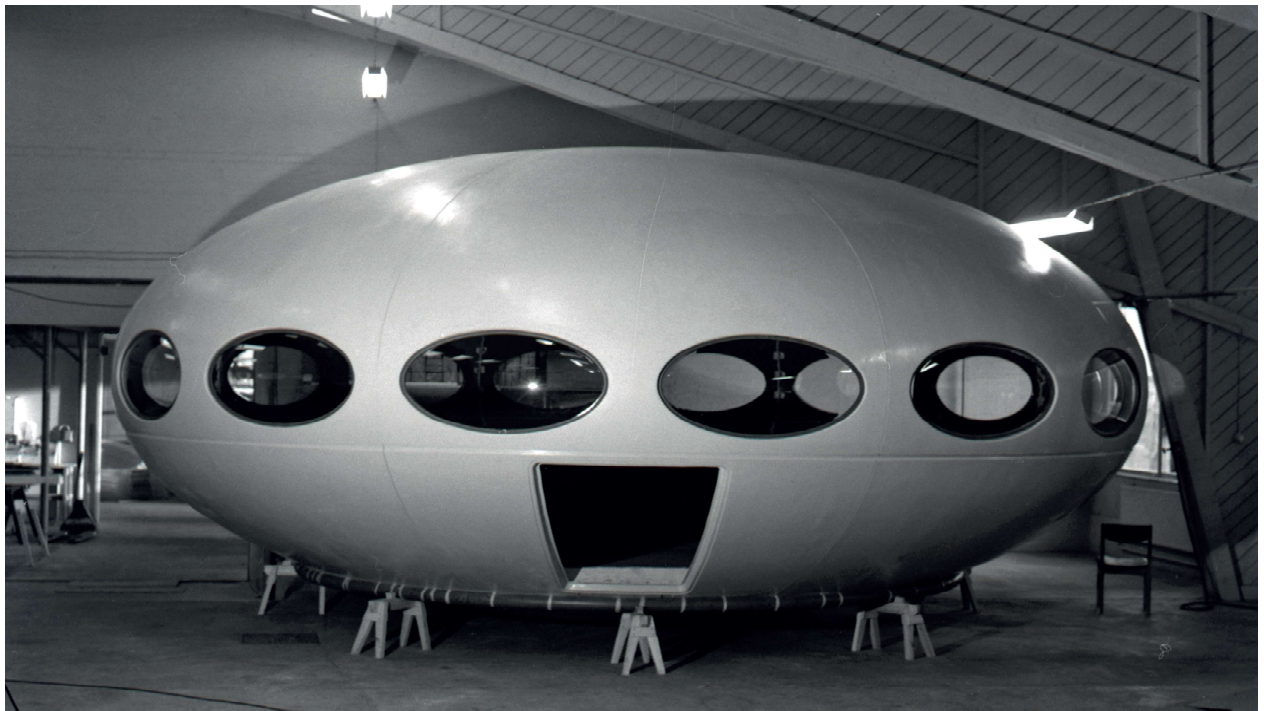
Kuva on otettu vesitornista

- Muoviala kehittyi ja monipuolistui voimakkaasti 1950- ja 1960-luvuilla. Yritys alkoi Simonkylässä valmistaa suuren menekin saavuttaneita akryylimuovisia valokilpiä, jotka syrjäyttivät neonkilvet säänkestävyydellään ja

helppohoitoisuudellaan. Valokilpi tehtiin kahdessa osassa, ja puolikkaat liitettiin yhteen metallikehyksellä.

- Valokilpimarkkinoiden täyttymisen jälkeen, yritys panosti niiden rinnalla akryylimuoviseen valokupukattoikkunaan. Kattokuvut saivat suuren suosion tasakattoisissa liike- ja toimistorakennuksissa. Kuvuilla saatiin laajoihin ikkunattomiin tiloihin tasainen valo.
- Vuonna 1968 arkkitehti Matti Suuronen (1933–2013) suunnitteli ystävänsä lääkäri Jaakko Hiidenkarin pyynnöstä helposti pystytettävän ja nopeasti lämmitettävän hiihtomajan. Ideasta syntyi ellipsinmuoto lujitemuovinen ja polyuretaanieristeinen majan kuorirakenne, jonka ikkunat olivat myös ellipsinmuotoiset. Rakennelma oli 4 metriä korkea ja halkaisijaltaan 8 metriä ja siinä oli ikkunoita 50 m² ja lattiapinta-alaa 25 m². Majassa oli kahdeksan lohkoa, jotka yhdistettiin paikanpäällä. Kalustuksena oli kuusi tuolia, joista avautui vetämällä vuoteet. Tilan keskellä oli grilli, komerotilassa kahden hengen vuode, toisella sivulla pieni keittiö ja eteisessä wc-tilat. Luomukselle annettiin tyyliä mukainen nimi, Futuro.

Simonkylässä valmistettiin ainakin kolme Futuro taloa. Tehtaalla oli henkilökuntaa noin 30 henkeä ja Helsingissä lisäksi konttorihenkilökuntaa.

- Suomessa valmistettiin vuosina 1968–1978 kaksikymmentä Futuro-taloa, joista kaksitoista myytiin suoraan ulkomaille.

- Vuonna 2018 Futuro juhlii 50-vuotis juhlaansa. WeeGee museon takapihalla Espoossa sijaitsee kirkkaankeltainen Futuro. Sen kunniaksi mediataiteilija Mika Taanila on tehnyt Futuroon ääniteoksen ”Muovisydän”.
- Nykyisin Polykemin paikalla toimii vuonna 1984 perustettu Simonkylän ostoskeskus, jonka toinen vaihe valmistui 1990.

10. Ranniston talo, Leinikkitie 19

- Torsti Rannisto oli ostanut joulukuussa 1948 entisen betonitehtaan rakennuksen ja tontin. Rakennukseen oli remontoitu n.250 m²:n kutomohalli ja perheelle n. 100 m²:n asunto. Perhe muutti uusiin tiloihin 1951. Perhe sai elantonsa 50-luvulla Ranniston Kutomosta, jossa valmistettiin erilaisia neuleita ja muita tekstiilituotteita mm. alusvaatteita, t-paitoja, puseroita, pipoja jne. Nykyisin Ranniston talossa toimii tanssisali.

11. Kolmekutonen, Leinikkitie 36

- Leinikkitie 36 tai lyhyesti pelkkä ”kolmekutonen” on nähnyt monenlaista toimintaa 65-vuotisen olemassaolonsa aikana. Se on ollut muun muassa koti, maalitehdas, mattokutomo ja nuorisotila. Jokainen näistä toimintajaksosta sisältää oman mielenkiintoisen tarinansa.
- Martti Ilveskorpi rakennutti talon alkuperäisen osan perheensä kodiksi ja maalitehtaansa toimitilaksi 1950-luvun alussa. Uuden talon alakerta oli avointa vaatimatonta tehdastilaa. Pula-aikana maalit menivät muutaman

vuoden hyvin kaupaksi. Kun maalien tuonti vapautui, hinnat romahtivat. Toiminta loppui vuoden 1953 vaiheilla.

- Seuraavaksi taloon tulivat helsinkiläisten liikemiesten K.A. Alakar in ja hänen poikansa Antti Alakar in yritykset Oy Sisustusteos Ab (perustettu 1954) ja Oy Finrya Ab, jotka valmistivat mattoja.
- Kahtena viimeisenä toimintavuonna 1964 ja 1965 toiminta keskitettiin ryijymattojen tuottamiseen. Kustannusten säästämiseksi Finnrya siirsi tuotantoaan Portugaliin 1968 ja tehdas päätti toimintansa 1969.
- Vantaan kaupunki osti kiinteistön 31.1.1979, jonka jälkeen tiloissa tehtiin laaja korjaus 1980. Talo oli kovassa käytössä, se rapistui, kului käytössä ja oli kylmä.
- Talon perusparannus aloitettiin kesäkuussa 2011. Siinä huomioitiin talon luokitus A2 rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden luettelossa, jonka mukaan ”Kohde on rakennuskulttuurikohteena lähiympäristön kannalta merkittävä. Tavoitteena on säilyttää kohde ja kunnostaa se alkuperäistä arkkitehtuuria kunnioittaen ja mahdollisesti palauttaen. Vähäiset muutokset kohteessa ovat mahdollisia.” Talo käytiin läpi kirjaimellisesti perustuksista kattoon. Uusittu Kolmekutonen avattiin marraskuussa 2012.

12. Laineen kauppa, Leinikkitie 23

Laineen kauppa Leinikkitiellä oli pitkäikäisimpiä toimijoita alueella. Kuva vuodelta 1990.

13. Dalsvik 1 (Salkolan talo), Hiiripolku 1

- Mösskärin tila oli Emil ja Olga Sireniuksen hallussa 1918-1938. Kun Emil Sirenius möi Mösskärin Einar Grönbergille, hän rakensi uuden talon perheelleen Hiirilammen rantaan (Hiiripolku 1), jonne muutti vuonna 1938. (Kts. Mösskärin tilasta on kerrottu lisää myöhemmin.
- Talo seisoo edelleen lammen rannalla ja se on suojeltu. Nykyisin se tunnetaan Salkolan talona, mutta Emilin aikana sen nimi oli Dalsvik 1. Emil asui siinä aina vaimonsa Olgan kuolemaan saakka eli vuoteen 1948. Talo oli alun perin rapattu ja tasakattoinen, sittemmin sen pintamateriaalia ja kattoa on muutettu.

Dalsvik 1(Salkolan talo) juuri valmistumisensa jälkeen juhannuksena 1938, räystäät ja rännit vielä puuttuvat.

- *Kyseessä on kaksikerroksinen funkis-tyylinen omakotitalo. Rakennustyyppi on harvinainen Vantaalla. Lukuisia funktionalistisia asuintaloja on aikoinaan rakennettu Helsingin maalaiskuntaan, mutta miltei kaikki ovat kadonneet tai muuttuneet radikaalisti ulkonäöltään. Kyseinen talo on yksi kolmesta säilyneestä 1930-luvulla rakennetusta funkistalosta Vantaalla. Sisätilat ovat huonejakoa, ikkunoita, ovia, listoja ja heloja myöten säilyneet suurimmaksi osaksi alkuperäisinä. Julkisivupinnan rappaus on peitetty mineriittilevyin 1950- tai 1960-luvulla. Rakennus on toiminut lähes neljän vuosikymmenen ajan Helsingin maalaiskunnan, sitten Vantaan palopäällikön virka-asuntona. Sen pitkäaikaisin ja tunnetuin asukas oli palopäällikkö Yrjö Salkola (1950-luvun alusta 1980-luvulle), siksi se tunnetaan ”Salkolan talona”*

14. Villa Kues, Hiiripolku 3

- Hiirilammen rannalla on vielä kolmaskin saman aikakauden rakennus, Villa Kues. Hiiripolku 3:ssa sijaitseva rakennus valmistui vuonna 1949. Sen suunnitteli itselleen asuinrakennukseksi Tikkurilan Silkin rakennuspäällikkö ja värjäämön esimies saksalainen insinööri Hermann Kues.

- Möskärin tilan alueella toimi pitkään myös tiilitehdas, jonka toiminta kuitenkin lopetettiin vuonna 1890. Arvatenkin tällä tehtaalla tarvittu savi on saatu lähellä sijainneelta Hiirilammelta.

15. Mösskärin tila, Simonsilta

- Nykyisen Simonsillan ja Hiirilampien alueella sijainneen Mösskärin tilan (myös nimet Möskär, Mösskärr olleet käytössä) historia tunnetaan melko hyvin, vaikka nykyisistä asukkaista moni ei ehtinyt sitä nähdäkään. Tilan päärakennus rakennettiin vuonna 1880. Rakennus sijaitsi suunnilleen nykyisen matonpesupaikan kohdalla
- Tila siirtyi Emil ja Olga Sireniuksen haltuun vuonna 1918. Tarinan mukaan tilan edellinen omistaja Gösta Brodin olisi menehtynyt kansalaissodan aikaisissa kahakoissa. Emil Sirenius asui perheensä kanssa tilalla aina vuoteen 1938

saakka, jolloin hän myi sen Einar Grönbergille, joka omisti sen aina 60-luvun alkuun saakka.

Einarin isoisä oli ollut torpparina Mösskärissä vuosisadan vaihteessa.

- Emil Sirenius laajensi vuonna 1929 Mösskärin tilan päärakennusta rakentamalla sen toiseen pätyyn salin. Mösskärin tilan maat ulottuivat Ristipurosta aina pitkälle Koivukylän suuntaan. Mösskärin tilan tulonlähteitä olivat muun muassa hiekan, sianlihan, maidon ja viljan myynti. Tilalla oli myös hevosia. Hiirilammista haettiin keväällä jäitä maakellariin tuotteiden säilyvyyden parantamiseksi.

Vuonna 1948 Emil muutti Hiirilammen pätyyn rakentamaansa uuteen taloon, joka sai nimekseen Dalsvik 2.Talon osoite on nykyään Nokkostie, mutta aikanaan tien nimi oli Sireniuksentie.

1920- ja 30-lukujen vaihteessa on Mösskärin tilan tilanne ollut seuraava:

- Pinta-ala 100 ha, josta puutarhaa 0,5, peltoa 40, viljeltyä laidunta 2,5, viljelyskelpoista maata 5, metsämaata 50 ja joutomaata 2 ha. Pellot epätasaisia savimultamaita, niistä 2 ha risu- ja kivisalaojissa.
- Viljelysjärjestys: kesanto, syysvilja, 4 heinää, 2 kevätiljaa. V. 1929 olivat viljelyskasvien alat: rukiin 2 ha, vehnän 1, kauran 10, ohran 1, sekaviljan 1, perunan 2, rehujuurikasvien 1, heinän 20 ja kesannon 2 ha.
- Talouskeskus viljelysten reunassa. Karjasuoja, jossa on 21 lehmän navetta ja 5 hevosen talli, on tehty tiilistä v. 1912.
- Kotieläimiä: 5 hevosta, 16 lehmää, 1 sonni, 4 sikaa ja 30 kanaa.

- Suurimmat tulot maidosta, viljasta, perunoista ja rehuista, joita myydään Tikkurilaan ja Helsinkiin. Järkiperäisesti hoidetusta havumetsästä myyty sekalaista puutavaraa. Voimakoneena höyrykone. Tilan maalla hiekkakumpu, josta myyty rakennushiekkaa Helsinkiin.